

Имде лий

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Ошкылам мый школыш, кидыштем – аршаш

Түрлө чия дене пүртүсүм сымыстарен, кундемышкына шыже вашка. Эше кенежымсе семянак леве юж дене вүчкен, шокшо кечыйол дене шыматен, Шинчымаш кечын үдыр-рвезе-влакым угыч школышко үжеш. Тыгай сылне кечын мөнгыштө кузе шинчет?! Чыла вере пайрем кумылан, мотор чиeman, пеледыш аршашан йоча-влак гүжлат. Кенеж гоч вийым погышо тунемше-шамыч угыч парт коклашке шинчаш вашкат. Ача-ава-влак нюгаштым школышко икымше гана ужатат. Икымше йынгыр, икымше туныктышо, урок 1-ше классыш толшо йочан чонжым вургыжтарат, тыгодым үмырешлан шарналт кодыт.

Звенигово район Шолэнгер школышто руш йылмым да литературым туныктышо Марина Святославовна ден историйым, обществознанийым, ОБЖ-м вүдышö Владислав Владимирович Виногоровмыт кок икшывым школыш ужатат (**снимкыште**). Аня Шолэнгер школышто 6-шо классышке вончен. У вий дене шинчымаш пасум куралаш, шонымаш-шамычым илышыш шындараш да сенымашыш шуаш ямде. Миша икымше гана парт коклашке шинчын. Рюкзакыш күлеш арверым шукертак оптен, почеламутымат тунемын. Тудо ача-аважым акаж семянак лач «визытан» отметке дене куандараш сугыньла.

– Школ илыш – эн весела пагыт. *Üдыр-рвезе-влак, тыршен тунемза. Шанче нурым куралын, чын илыш корныш шогалза,* – тыланат самырык ача-ава.

Е.ИВАНОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Марий Эльште тений 87 түжем утла үдыр-рвезе парт коклашке шинчын. Икымше классыш 9 түжем утла икшыве каен.

Ик еш семын

Фотом слётын архивше гыч налме.

Марий Эл Республикысе «Лесная сказка» каныме базыште Калык-влак кокласе патриотический слёт эртаралтын. Тушко түрлө калыкын шүдö утла йочаже да самырык енже чумыргеныт **(снимкыште)**. Ёдыр-рвезе-влак, икте-весе дене палыме лийын, келшымаш кылым ыштеныт. Түрлө семинарышке, тренингышке, этноурокушко, спорт тагасымашке ушненыт, шке мастарлыкыштым ончыктеныт. Лу түрлө йылме дене мутланеныт. Кажне кече онай да пайдале вашлий-

машлан поян улмыж дене ойыртемалтын. Российын Геройжо, Марий кундемын шочшыжо Владимир Шарпатов дене вашлиймаш патриотизм шүлышым утларак вианден. Республикысе түрлө национальный автономийын, мер ушемын ончыктенышт дене «Йыргешке үстел» йыр мутланымаш, канашымаш у шонымашым шочкытмо дене шерге лийыныт.

Түрлө калык дене вашлийын, тўвыра, йўла дене палыме лийын, кыл пентгыдемеш. Тыгай слёт самырык тукумлан моткоч кўлешан.

Е.ИВАНОВА ямдылен.

Историйым шергалына

✦ 1945 ий 3 сентябрьыште Японийын сеңалтмыж нерген актеш кидпалым пыштеныт. Тыге Кокымшо тўнжамбал сар мучашлалтын.

✦ 3 сентябрь – Терроризм ваитареш кучедалмаште

икоян улмо кече. Российыште тиде кече 2005 ий гыч палемдалтеш. Тудо 2004 ий 1-3 сентябрьыште Йўдвел Осетийысе Беслан олаште лийше шучко событий-влак дене кылдалтын.

Таир ер серыште

Кенежын пытартыш тылзыштыже мый «Журавушка» лагерыште каненам **(снимкыште)**. Илыме вер деч тораште огыл мотор Таир ер верланен. Вўдшö могай яндар, йўштыл да йўштыл. Яра жап йөршын лийын огыл. Кажне кече мероприятий дене куандарен. Ме муренна, куштенна, усталыкна дене палдаренна. Шкем чолган ончыктымылан дипломым кучыктеныт. Мыят тудым налынам. Лагерыште шуко у йолташым муынам. Параньга посёлко гыч Лена Ямаевалан кугу саламым колтем. Кок арня пеш писын, ик шўлыш дене эртен. Вес ийынат каяш шонем.

Юля ЯГОДАРОВА.
Советский, Кельмаксола.

Фотом еш архив гыч налме.

Российысе увер

Ёдыр-рвезе-влак, эн онай йодышым шоныза да **«Конкурс на лучший вопрос для Всероссийского экологического диктанта»** конкурсыш ушныза. Йодмашым да пашам **эковопрос.экодиктант.рус** сайтыш 25 октябрь марте колтыза.

Кумылан кажне ен **«Это наша страна»** всероссийский фотоконкурсыш ушнен кертеш. Келшыше тагасым ойырен, 25 наре фотом возыман да **7 ноябрь марте** колтыман. Тўрыс уверым **vsekonkursy.ru** сайтыш-те ончыман.

9-15 ияш улыда? Йомакым возаш йоратеда? Тугеже **«Заповедная сказка»** всероссийский конкурс – тыланда. Йошкар книгаш пуртымо янлык-влак нерген йомакым возыза. Йодмашым да пашам **сземлинекудабел.рф** сайтыш 30 сентябрь марте колтыза.

Марий Элысе увер

С.Г.Чавайн лўмеш Национальный книгагудо Педагогике литератур месячникым эртар. Тудо **21 сентябрь марте** шуына. Книгагудышто түрлө мероприятий лиеш, книга ончер-влак пашам ышташ тўналыт. Тўрыс увер – **nbmariel.ru** сайтыште.

4-15 сентябрьыште Роспотребнадзорын Марий Эл Республикысе управленийыштыже тунемше-влакым **школышто пукшымо шотышто шокшо линий** пашам ышташ тўналеш. Лекше йодышым **68-19-44, 880070761-77, 68-19-21, 68-19-04** номерла дене йынгырген рашемдаш лиеш.

Украиныште спецоперацийыште улшо-влакын икымше классыш кайыше икшывыштан түрлө арвер дене темше школ рюкзаком Республикысе курчак театрыште кучыктеныт. Ёдыр-рвезе-шамычлан тыгак **«Золотой ключик»** спектакльым ончыктеныт.

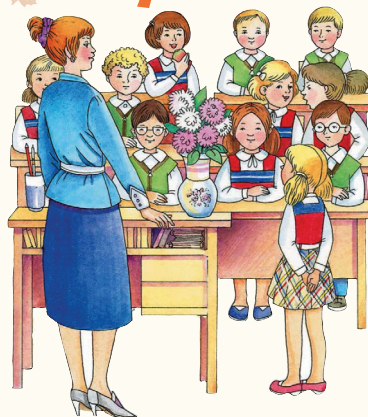
Шинчымаш кече дене!

Тунеммаште у

→ Йошкар-Олаште у тунемме идалыкклан вич IT-классым почыт. Тыгай класс-влак 1-ше, 2-шо, 21-ше номеран школлаште да 11-ше ден 28-ше номеран лицейлаште лийыт. «Образований» нац-проект почеш нине школ-влакклан компьютер оборудованийым налыныт.

→ Республикысе 22 школышто «Точка роста» рүдерым почыт. «Кванториум» йоча технопарк, «Волгенче» рүдер пашаштым тунгалыт. «Школ системын модернизацийже» программме дене тений 13 школым капитально олмыктеныт. Тидлан 850 миллион тенге ойыралтын. Школ кумдыкым тунгалаш – республикысе бюджет гыч 9 миллион тенге.

→ 2023-2024 тунемме идалык гыч школым тунем пытарыше-влакклан «За особые успехи в учении» II сте-

пенян ший медальым кучыкташ тунгалыт.

Аттестатыште «нылытан» отметке кокыт, а молыжо «визытан» гын, выпускникклан ший медальым пуат.

→ Кугурак класслаште

2022-2023 тунемме идалыкыште школ предмет-влак дене всероссийский олимпиадым ончалаш гын, Марий Эл – 29-ше верыште. Олимпиадылашке 76 регион гыч удыр-рвезе-влак ушненыт. Марий Эл гыч финалышке 21 тунемше миен. Нуно 20 предмет дене уш-акылыштым тергеныт. Кудытын призёр лийыныт.

тунемше-влак историйым у учебник почеш тунемаш тунгалыт. Тушко шуко историй факт, иллюстраций пурталтыныт. Учебникыште цифр шагал, а событий да ег-шамыч нерген увер ятыр. QR-код ден ссылке-шамыч почеш йоча-влак книгагудыш да архив службыш пурен кертыт. Тыгак фильмым але сымкытыш произведенийым ончаш йон уло.

→ ОБЖ урок «Основы безопасности и защиты Родины» маналташ тунгалеш. Ты предметын тунг шонымашыже – патриотизм шүлышан самырык тукымым кушташ, тыгодым шкем аралаш да экстремальный ситуацийыште илен лекташ туныкташ.

Е.ИВАНОВА ямдылен.

«Визытаным» вучем

Кежеж каныш мучашке лишеме. Йолташем-влак дене пырля футболла кажне кечын модынна. Авамлан порткоргым эрыкташ полшенам. Канен шерем темын, школышко кайымым шуын. Тений нылымше классыш вонченам. Йолташем-шамыч дене вашлиймашлан пеш йывыртенам. Туныктышына Т.А.Конакован кумылжо нолтын. У тунемме ий деч чолгалыкым да шуко сенымашым вучем. Ача-авамым «визытан» отметке дене чүчкыдынрак куандараш сorem.

Костя ШЕХУРДИН.
Шернур, Кукнур.

Икымше гана

Тиде татым чон вургыж вученам. Пеледыш аршашым кучен, тупыш ранецым сакен, ача-авам дене пырля школыш вашкенам (снимкыште). Икымше туныктышем Александра Станиславовна моткоч поро кумылан, лыжга, яндар йукан. Тудо мемнам шке икшывыж семын классыш ужатен, парт коклашке веранден. Йолташымат муынам. Миша, Эмиль, Катя, Аня дене школлан ямдылалташ пырля коштынна, ынде ик классыште шинчымашым погаш тунгалына. Мый туныктышым колышташ, тыршен тунемаш тунгалам.

Ярослав АБЛИНОВ.
Йошкар-Ола, 9-ше №-ан школ.
Фотом еш архив гыч налме.

Палаш онгай

1935 ий марте Россияште Шинчымаш кече 1 сентябрьыште тунгалына огыл. Школлаште да гимназийлаште август мучаште, сентябрь кыдалне але октябрьыште парт коклашке шинчыныт. Яллаште шукуж годым сентябрь кыдалне школыш каеныт. Тиде шурным поген налме дене кылдалтын.

Синквейн

Портфель
Кугу, неле.
Шинча, нумалеш, кеча.
Школышко коштыктена.
Сумка.
Андрей РЕПИН.
Советский, Орша.

– Марина Эриковна, панкратион дене утларакше рвезе-влак кылым кучат. Тендан кумылдам спортын ты видше мо дене савырен?

– Панкратион студент улмем годым чонышкем шынген. Ик гана таңасымашке ушнымеке, ўмырешлан йоратен шындаем. Ынде куд ий профессионал спортсмен семын таңасымашлашке коштам. Чоным почын каласен кертам: тудо рвезе-влаклан веле огыл, ўдыр-шамычланат пайдале. Чытышым, пенгыдылыкым ешара, капкылым шуара.

– Панкратион дене мыняр ияш гыч кылым кучаш лиеш?

– Кызыт мый эн изи ийготан-шамыч дене пашам ыштем. Группыш 5-7 ияш икшыве-шамыч коштыт (**снимкыште**). Кок ўдыр уло. Нуно рвезе-влак деч вараш огыт код: тунемыт, рингыш лекгыт. Спорт дене кылым изинек кучет гын, ни гунам от кудалте.

– Ньюга-влакым кумыландаш могой йоным кучылатыда?

– Йоча-шамычын энергийышт мыланемат сита. Нуно писе, чулым улыт. Занятийым модмо йоре, но тыгодым физический нагрукко дене эртарем. Шерышт ынже тем

Сенымашлан ўшана

«Жапым күлеш семын кучылт моштет гын, чыла ыштен шуктет», – тыге ойла Йошкар-Оласе МЧС службышто инженерлан пашам ыштыше, Российын спорт мастерже, «Рать» спортклубышто панкратион дене тренер М.Э.Сабанцева. Самырык ўдырын вийкуатшылан куанаш веле кодеш. Тудо түрлө күкшытан чемпионатлаште вийжым терген, сенгыше радамыште лийын. Тале спортсмен дене вашлийын мутланышна.

фотом клубын архивше гыч налме.

манын, упражнений-шамычым ващталтылам, мокталтем.

– Йоча дене пашам ыштыме годым эн ончыч мом шотыш налман?

– Ўдыр-рвезе-влак түрлө койыш-шоктышан улыт. Кажне дене кылым муын моштыман. Икте пенгыдынрак ойлымым вуча гын, весе – мөнгешла. Приёмым тунемме годымат тыгакак. Кө гын иканаште тунемеш, көлан гын утларак тренировкым эртарыман. Куштылгырак упражнений гыч тўналын, эркын-эркын нелыракыш куснена. Тренировкыш йоча шке кумылын коштеш гын, сенгымашыш писынрак шуэш. Сандене ачава-влаклан тидымат шотыш налман. Йочам кумыл деч посна коштыктыман огыл.

– Тўрлө таңасымашыш коштмо деч посна ончыкылык чемпионым кучиташ ок лий, маныт. Тидын дене келшеда?

– Кунам чемпион марте корным шке эртет, тунам палет, мо тиде тыгай. Мыняр чытыш да вий кўлыт. Кызытеш ме республикысе таңасымашке ушнен огынал, но спортклуб көргыштө таңасымаш-влак эртаралтыт. Кучедалыт, вийыштым, мастарлыкыштым ончыктат, сенгымашлан куанат. Таңасымаш годым йочан вийкуатше утларак палдырна. Икмыняр ий гыч изи спортсменем-влак коклаште икмыняр чемпион лиеш манын ўшанем.

Е.ИВАНОВА мутланен.

Бассейныште канем

Икымше классыште тунеммем годым класс дене бассейныш йўштылаш арнялан кок гана коштынна. Тунам ияш тунемынам. Чонлан келшыше паша деч кызытат корангын омыл. Шыже гыч кенже марте еш дене бассейныш коштына. Спортын тиде видшылан кажне арнян жапым ойыраш тыршена. Иймашын пайдаже

кугу манын раш палена. Капкылым шуара, шўмым, шодым да моло көргўзгарым пенгыдемда. Ийме годым чыла чогашыл пашам ышта. Телым черым чактараш полша. Ўдыр-рвезе-влак, тыландат бассейныш кошташ темлем.

Артём ИВАНОВ.

**Йошкар-Ола,
24-ше №-ан школ.**

Палаш онай

● Эн писе айдемылан Ямайке гыч Усейн Болт шотлалтеш. Тудо 2009 ийыште тўнямбал рекордым шынден. Шўдө метрым 9.58 секундышто куржын, кокшўдө метрым – 19.19 секундышто.

● Эн кужу капан баскетболист – Китай гыч Сун Минмин. Тудын кап кужытшо 236 сантиметр.

Кугу Кетекын ончыкылыкшо

Авторын фотожо.

Виче кундем Малмыж районышто марий, руш, татар, водо-влак келшен илат. Кажне калык шке йўлаже, мурыжо, куштымашыж дене поян. Марий-шамыч ты шотышто ончылно улыт. Кугу Кетек ялысе тўвыра пўртыштö «Шонанпыл» йоча куштышо ансамбль пашам ышта. Ёдыр-рвезе-влак (снимкыште) дене финн-угор калык-шамычын икшывыштын тўнямбал лагерьыштышт палыме лийынна. Нуно тушко вуйлатышышт И.А.Кошкина дене пырля толыныт ыле.

– *Кочана-кована, ачана-авана-влак марла куштеныт да кызытат куштат. Ме нунын корныштым тошкена. Марий йўла, тўвыра нерген шукырак пален налаш кумыл уло. Ме шке кундемысе куштымаш-влакым шинчам кумен ончыктен кертывна. Тыгак Шернур вел калык, эрвел-марий-шамыч семын куштена. Эсогыл Морко сўаным ныл мурыж дене ончыктенна,* – ойлат ёдыр-рвезе-влак.

Мастарлыкыштым тўрлö конкурсышто ончыктат. «Вят-

ские выкрутасы» регион-влак кокласе конкурсышто сенышыш лектыныт. «Вешние воды» областной фестиваль-конкурсышто кокымшо лийыныт. Тўрлö мероприятийым, форумым почмаште усталыкышт дене куандареныт.

– *Марий муро чоннам вўчка, капкылым лывыргын тарватывым нимо дене от тажастаре. Марий куштымаш моткоч сылне да ойырте-малтше,* – ойлат ансамбльын участникше-шамыч.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

поян Уфам ончен шер ок тем. Кажне ийын тудо тўзлана, пеледалтеш. «Шым ёдыр» фонтан воктене калык эре шуко. Фонтанын легендыжым палаш онай.

Башкортостан Республик.

Кенежын вийже

Кенежын кажне татшым онайын да пайдалын эртаре-нам. Эрдене чевер кече шыман шыргыжын помыжалтен, почмо тўрза гыч кайыкын сылне мурыжо йонген. Чылт йомакысе вершöрыштö илымыла чучын. Авам ден акамлан полшашат монден омыл. Пöрткöргым эрыкташ, пакшаште шўкшудым сомылаш, вўдым шаваш эре ямде лийынам. Паша деч

Кадрек ялем

Шочмо вер, марий ялем,
Со ёнарим тый пуэт.
Кеч торашке мый каем,
Шўмыштем эре улат.

Чодыра да тёр пасу,
Мёр пушан ший олык лап.
Тыште чонемлан асу,
Тыште шерге кажне тат.

Шочмо вер, Кадрек ялем,
Шерге ава гай улат.
Шочмо вер, Кадрек ялем,
Кечын тауштем тылат.

Алексей МИХАЙЛОВ.
Татарстан, Агрыз.

Шым ёдыр

Мыйын шочмо верем –
Уфа ола. Чон пыжашем
мотор пўртёс лонгаште вер-
ланен. Санденак, очыни,
унала толшо кажне гаяк
енын тышке угыч толаш
кумылжо лектеш. Эр-
тыклян, шарныктыш-влак-
лан, тўрлö сылне верлан

поян Уфам ончен шер ок тем. Кажне ийын тудо тўзлана, пеледалтеш. «Шым ёдыр» фонтан воктене калык эре шуко. Фонтанын легендыжым палаш онай.

Антон БАЙМУРЗИН.

Салам, Ялкайн

Вакш урем ден кажне кечын
Мые школышко коштам.
Да Ялкайнын сквер воктечын
Эртем, кечын саламлалт.

Вет тудат чылтак чонан гай
Шинчашкемже ончалеш.

– Сай улат, шўжар!

Чолга лий! –

Пуйто вуйжым савалеш.

Ксюша ЗАЙНАШЕВА.

Башкортостан, Мишкан,

Чорай.

М Тыкырык – изурем.

Мутерым филологий шанче
кандидат А.А.ИЛИЕВА ямдылаш
полшен.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Вероника БАЙРАМОВА.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Башкортостан,

Бирск, Курмызак.

Кепшылым руэт – ўшанлын ошкедет

Йоча – илышын пеледышыже, маньт калыкыште. Тудо висвис, роза, тольпан гаяк тўзланыже да пеледалт кушшо маньын, шуко ўнар кўлеш. Ача-ава-влак икшывышт таза, виян лийже маньын, тўрлў йўлам шуктеныт. Йоча йол ўмбака шогалаш тўча, чўчкыдын шўрт-нылеш, камвозеш да ўшанлын огеш ошкыл гын, кугезына-шамыч кепшылым руэныт. Тиде йўла кызытат аралалтеш мо? Пален налаш «ВКонтакте» сочкылысе лаштыкыштем йодмашым эртарышым. Илалше-влак веле огыл, самырык-шамычат «Кепшылым руымашым» сайын палат улмаш. Тидыже моткоч куандарыш.

Ойырымо кечын киндым пыштат, сортам чўктат да Шочынава Юмылан, Сурт Юмылан пелештат. «Йоча пенгыдын ошкылжо, ончыкылык илыш корныжо волгыдо да куштылго лийже» маньын йодыт. «Кепшылым руымаш» йўлам ешыште кугурак ийготан енлан ўшанат. Пўкеныш киндым, шушо руашвочкым але тичмаш ведра дене вўдым шындат. Пўкен йыр йоча кум гана шке ошкедышаш але тудым иктаж-кў вўдышаш. Ача-ава-влак шке могырышкышт сымыстарен кертыт. Кова але коча ошкылшо икшыве почеш «Кепшылым руэм, кепшылым руэм» маньын, товарын пўсыж дене кандырам руымо семын кўварыш тушкалтен-тушкалтен кая. Тидын годым руышо деч йодыт: «Мом ыштет?» Тыге ваштештыман: «Кепшылым руэм» але «Мичун кепшылжым руэм». Кум гана йодман да кум гана ваштештыман. Тыгай йўлам мучашлымеке, «Ынде сайын кошт, кид-йолет лывырге лийышт, капкылет куштылго лийже, илыш корнет кужу лийже» маньын сугынь-

лат. Ава-ача куанымышт д е н е , « К о в а т (кочат) кепшылымы руале, ынде пенгыдын ошкылаш тўналат маньын, йочалан ўшандарен каласат. Южо кундемыште ты йўлам ава деч йышт шуктат. Тыгак южышт кепшылым, арням коден, кум гана руат. Йўлам шуктымод деч вара йоча йол ўмбалне чынжымак пенгыдырак шогаш да писынрак ошкылаш тунемеш.

Теве Шернур район Тамшэнер ял гыч Т.С.Воронцова лу уныкажланат «Кепшылым руымаш» йўлам эртарен. Тидын дене тудын ўдыржў Алевтина Волкова палдарыш:

– *Мыйын кум икшывел уло: Савелий, Катя да*

Снимкыште: Татьяна Семёновна Алевтина ўдыржў дене пырля Максим уныкажын кепшылжым руат.

Максим. Чыланьыштын кепшылыштым руэнна. Йоча-влак кўчык жапыште пенгыдын ошкедаш тўналаныт. Ешна моткоч марий шўлышан. Шочмо авам тыгак уныкаже-шамычым шинча вочмо деч арала, азашт годым шонданыштым луктын. Марий пайремьмат эртарена. Самырык тукымым тидын дене палдарашак тыршена.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Р.Н.ПЕТРОВА (Морко район):

– Унчо кундемыште «Кепшылым руымаш» йўлам кызытат эртарат. Эше марий сўаныште тыгай вашлиялтеш. Орўеным мўнгў кондымек, качымарий суртышто чыла йўлам шуктат. Вара каче ден орўен почеш толшо уна-влак дене кум суртыш, утларакше пошкудо-шамыч дек, киндым вашталташ лектыт. Кум суртыштат омса лондемым вончымо годым ўдырын кепшылжым руат. Орўен омса лондемыш шогалеш. Йол коклашкыже товар дене руалыт. Иктыже йодеш: «Мом руэт?» Унам пуртышо оза вашешта: «Кепшылжым руэм. Мемнан деке пуренлектын кошташ корныжо вияш лийже». Тыге кум гана руалыт. Товар дене руалме йўлам пўрўен шуктышаш. Тудыжо уке гын, эрге йочам шогалтат.

Пагалыме юнкорна-влак, коча-ковада, ача-авада изи улмыда годым тендан але шольо-шўжарда дене могай йўлам шуктеныт, йодытса. Шымлыме пашам, заметкым, ойлымашым, почеламутым возен, редакцийышке колтыза. Фото денат сўрастараш лиеш. Пашада-влакым чон вургыж вучена.

Тора йолташем

София йолташем Моско воктенысе Зеленоград олаште ила. Кенеж каникуллан Конганурыш толеш. Тудо тораште гынат, кылна пенгыде, телефон дене кутырена. София – весела ўдыр. Мураш, кушташ да сўретлаш йората.

Ангелина ПЕТУХОВА.

Кужэгер, Конганур.

Мастар кид

М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театр 105-ше тургымым 28 сентябрьште С.Г.Чавайнын «Элнет» романже почеш шындыме спектакль дене почеш. Тений Сергей Григорьевичын произведенийже почеш кум спектакльым калык ончыко лукташ палемденыт. Тиде марий литературынын классикшын шоч-

Фото: архив гыч. Ямде.

Элнет эгер мучко

Кажне айдеме шкаланже келшыше канышым ойыра. Икте тенгыз серыш кая, весе – йот элыш. Ме шочмо кундемшытына канена. Элнет энерыш йўштылаш коштына. Ик кечын авам дене пырля сапборд дене ийын волаш **(снимкыште)** кутырен келшышна. Пўртўсын моторлыкшым чон канен ончышна. Корнышто йўрлшў пуценте ятыр. Тўрлў кушкыл чаракым ышта, садлан пеш тўткў лияш кўлеш. Лудым, чарлангым,

курныжым, варашым, вўтельным, кугынерым вашлийна. Авам йоча годсо йўштылмў вержым ончыктыш. Шошор манме ошман серже кызытат уло. Шым шагат эрдене тарванен, мўнгтў ныл шагатат пелылан веле толын шуна. Чылаже коло угла менгым ийын эртышна. Огайын да пайдалын каналтышна. Шарнымаш ий мучко чоннам ырыкташ тўналеш.

Саша СТЕПАНОВА.

Волжский, Упшер.

Изи озавате

Пакчасаскам шинчалташлан

маринад-влак.

Киярлан: 1 литр вўдлан – 1,5 кугу совла шинчал, кум кугу совла сакырложаш, 9 процентан кум кугу совла уксус.

Помидорлан: 1 литр вўдлан – 1 кугу совла шинчал, вич кугу совла сакырложаш, 9 процентан кок кугу совлат пеле уксус.

Калык пале

● Шыже вашеш кўдырчў кужун кўдырта гын, шыжат кужу лийшаш.

● Коля пыжашым каван вуеш опта – шыже кужу да йўран толеш.

● Турня кўшыч кая – шыже кужун шуйна.

У тургым

мыжлан 135 ий теммылан пўлеклалтын.

Октябрьште репертуарым марий серызе, драматург Я.П.Майоров-Шкетан пойдара. Артист-влак калыкым «Эренер», «Ачийжат-авийжат» спектакльла дене куандарат.

У тургымышто моло пре-

мьер-влак ат лийыт. Ш.Перрон «Золушка» йомакшым, В.Красногоровын «Уш йомеш йоратымаш» комедийжым, С.Чавайнын «Мўкш отар» драмыжым, Н.Арбанын «Кенеж йўд» спектакльжым ончен каналташ лиеш.

Е.ИВАНОВА.

«Ямде лий» газет
Тўг редактор олмеш
Х.Г.АЛЕКСАНДРОВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamedelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.rf

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Марий Эл Республикысе
Культур, печать да
калык-влакын пашашт
шотышто министерстве.

Газетым редакцийште
погымо да версталыме,
«Марий Эл Республикысе
Правительствын типографийже» ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный
технологий да массовый коммуникаций
сферым эскериме шотышто федеральный
службын Юл кундем федеральный
округысо управленийыштыже регис-
трироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьште пуымо.

0+

Печатьш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлў лийын кертыт. Серыш-
влак мўнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.
Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

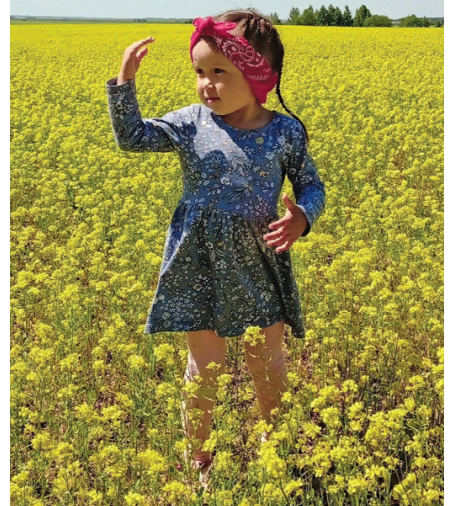
КОНКУРС

Ирина ЯШКУЗИНА
(Башкортостан Республик,
Нуриман, Палчык).
Ялысе пүртүс лонгаште.

Егор ЯШКУЗИН
(Башкортостан Республик,
Нуриман, Палчык).
Ялысе пүртүс лонгаште.

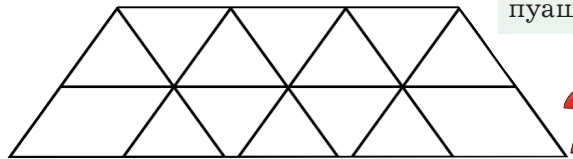

Инесса НИКОЛАЕВА
(Йошкар-Ола).
Параньга район Эльпанур
ялысе пүртүс лонгаште.

Икте-весьшт дене кыл-
далтше сүрет-влакым ушыза
да молан ушымыдам
умылтарыза.

Тыште чылаже мыняр
треугольник?

Айста модына

Мужырым кычал

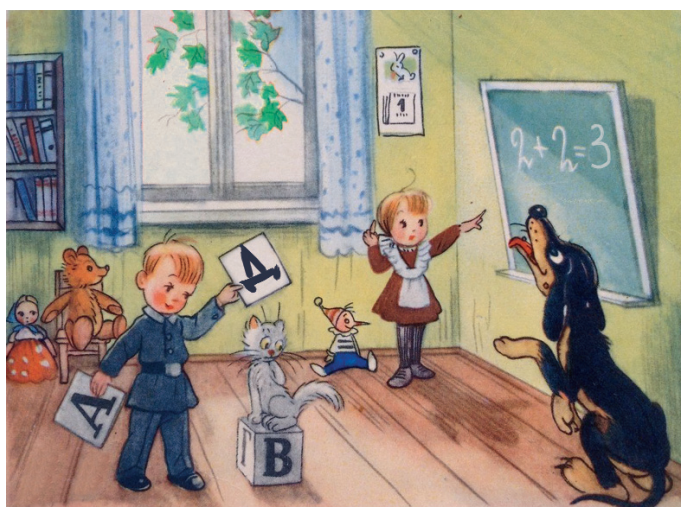
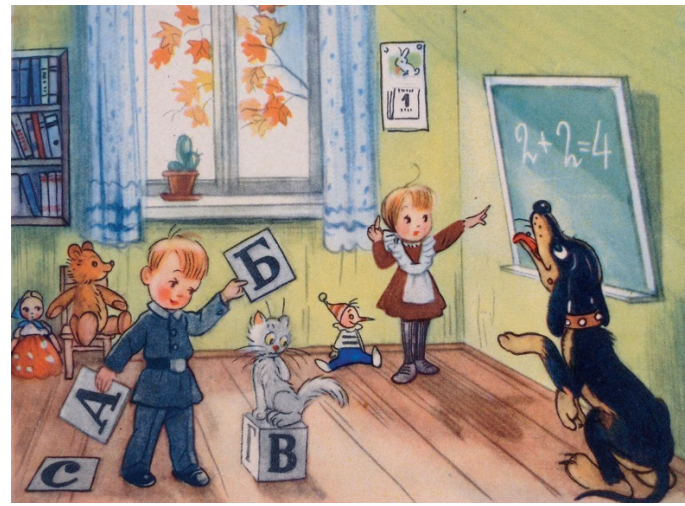
Кажне модшылан йома-
кысе герой-влакын лүмыш-
тым возыман кагазым тупе-
шыже пижыктат. Мутлан,
«кугыза, кува», «кугыжа,
Пурса», «Иван кугыжа,
ужава». Кугыжалан Пурсам,
Иван кугыжалан ужавам
муаш күлеш. «Тупыштем
мом возымо?» йодышым
пуаш огеш лий.

Нылытше уло, а
чыла пүчкын
налаш гын, кан-
даше лиеш. Мо
нерген ойлалтеш?

Предмет-влакым шотлен,
числа-шамыч дене ушыза.

Сүретлаште 5 ойыртемым муза.

Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.